ข้อมูลประกอบการรับฟังหลักการ

ร่างระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านพืชอาหารสัตว์ พ.ศ. ....

(๑) สภาพปัญหา และสาเหตุของปัญหา

ปัจจุบันกรมปศุสัตว์มีระเบียบเกี่ยวกับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) แยกตามประเภทพืช เช่น ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับหญ้าแพงโกลา พ.ศ. ๒๕๕๙ และระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อนทางกฎหมายและขาดความเป็นเอกภาพในการบังคับใช้และการบริหารจัดการ อีกทั้งยังไม่รองรับครอบคลุมถึงการตรวจรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน เช่น การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหมัก (มกษ. ๘๙๐๓-๒๕๖๗) และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (มกษ. ๘๙๐๒-๒๕๖๓)

นอกจากนี้ ระบบการผลิตพืชอาหารสัตว์ในปัจจุบัน ทั้งในรูปแบบพืชสด พืชแห้ง พืชหมัก หรือส่วนขยายพันธุ์พืช มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับความปลอดภัยของอาหารสัตว์ (Feed Safety) และความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety) หากขาดระบบการกำกับดูแลและตรวจรับรองที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิต ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ตลอดจนความเสี่ยงจากการตกค้างของสารเคมีทางการเกษตรในสิ่งแวดล้อม

ด้วยเหตุนี้ กรมปศุสัตว์จึงจำเป็นต้องยกเลิกระเบียบเดิม และตรารระเบียบฉบับใหม่ขึ้น เพื่อบูรณาการการรับรองมาตรฐาน GAP ด้านพืชอาหารสัตว์ทุกชนิด ให้อยู่ภายใต้กรอบระเบียบเดียวกัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการตรวจรับรอง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนยกระดับคุณภาพและความปลอดภัย และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานตามหลักวิชาการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งระบบ

(๒) ความจำเป็นที่ต้องตรากฎขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำภารกิจในเรื่องนั้น

เพื่อกำหนดกลไกในการบริหารจัดการ “การตรวจประเมินและการออกใบรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านพืชอาหารสัตว์” (Good Agricultural Practices for Forage Crops : GAP for Forage Crops) ให้แก่ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และนิติบุคคลอย่างเป็นระบบ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมปศุสัตว์จึงจำเป็นต้องออกระเบียบเพื่อ

๑. การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานเดียวกัน กำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ ขั้นตอนการตรวจประเมิน และสร้างมาตรฐานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจประเมินในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

๒. การรองรับมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรตามประกาศของคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ หรือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓. การคุ้มครองห่วงโซ่การผลิตปศุสัตว์และสิ่งแวดล้อม กำหนดเกณฑ์ปฏิบัติในการผลิตพืชอาหารสัตว์ที่ครอบคลุมการเขตกรรม การจัดการพื้นที่ การเพาะปลูก การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการบันทึกข้อมูล เพื่อให้ได้ผลผลิตพืชอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ ปลอดภัยเหมาะสำหรับนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ โดยคำนึงถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมปศุสัตว์และอาหารสัตว์ไทย

(๓) ความมุ่งหมายและผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

๑) ยกระดับคุณภาพและความปลอดภัย : เพื่อยกระดับผลผลิตพืชอาหารสัตว์ทุกรูปแบบ (พืชสด พืชแห้ง พืชหมัก และส่วนขยายพันธุ์) ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน มีคุณค่าทางโภชนะสูง และปลอดภัยต่อสัตว์เลี้ยงและผู้บริโภคผลิตภัณฑ์จากสัตว์

๒) ความเป็นมาตรฐานและการตรวจสอบย้อนกลับ : เพื่อสร้างระบบการรับรองที่มีความโปร่งใส น่าเชื่อถือ และตรวจสอบย้อนกลับได้ (Traceability) ในทุกขั้นตอนของการผลิตผ่านการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน

๓) การพัฒนาอย่างยั่งยืนและปลอดภัย : เพื่อส่งเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานในภาคเกษตรกรรม ลดความเสี่ยงจากการใช้สารเคมี และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดการพื้นที่ปลูกที่ไม่ได้มาตรฐาน

(๔) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๑) เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร นิติบุคคล กลุ่มองค์กรอื่นใด ผู้ผลิตพืชอาหารสัตว์ : ในฐานะผู้ขอรับการรับรอง ซึ่งต้องปรับปรุงกระบวนการผลิตและจัดทำบันทึกข้อมูล โดยได้รับประโยชน์จากการยกระดับมาตรฐานสินค้า สร้างความน่าเชื่อถือ และโอกาสทางการตลาด

๒) เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ (สำนักพัฒนาอาหารสัตว์/หน่วยงานในสังกัดกรมปศุสัตว์ในพื้นที่) : ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล ผู้ออกใบรับรอง และผู้ให้บริการตรวจประเมิน

๓) ผู้ประกอบการฟาร์มปศุสัตว์ สถาบันเกษตรกร และโรงงานผลิตอาหารสัตว์ : ในฐานะผู้ใช้ผลผลิตรวบรวมผลผลิตพืชอาหารสัตว์จำหน่าย ได้รับความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และมาตรฐานของวัตถุดิบพืชอาหารสัตว์

(๕) คำอธิบายหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎ (*สรุปสาระสำคัญของร่างกฎ)

ประเด็นสำคัญ	**สาระสำคัญทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ**
๑) การกำหนดนิยาม	กำหนดขอบเขตความหมายของคำสำคัญ เช่น “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านพืชอาหารสัตว์” “ผู้ยื่นคำขอ”, “ผู้ตรวจประเมิน”, “คณะกรรมการรับรอง” “การตรวจประเมิน” และ “ใบรับรอง” ให้ชัดเจน
๒) คุณสมบัติผู้ขอรับรอง	- เกษตรกร/บุคคลธรรมดา มีชื่อในทะเบียนราษฎร มีสิทธิครอบครอง/ใช้ประโยชน์ที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องผ่านการอบรมหลักสูตร GAP ด้านพืชอาหารสัตว์ของกรมปศุสัตว์ และไม่เป็นผู้ถูกเพิกถอนใบรับรองจากกรมปศุสัตว์ เว้นแต่พ้นระยะเวลา ๑ ปี นับจากวันที่ถูกเพิกถอน

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ
๒) คุณสมบัติผู้ขอรับรอง (ต่อ)	- นิติบุคคล : เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย มีสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายและผู้มีอำนาจลงนาม/ผู้รับมอบอำนาจต้องผ่านการอบรมหลักสูตร GAP ด้านพืชอาหารสัตว์ของกรมปศุสัตว์ และไม่เป็นผู้ถูกเพิกถอนใบรับรองจากกรมปศุสัตว์ เว้นแต่พ้นระยะเวลา ๑ ปี นับจากวันที่ถูกเพิกถอน
๓) ขั้นตอนการดำเนินงาน	กำหนดขั้นตอนตั้งแต่การยื่นคำขอ ณ หน่วยงานที่กำหนด การตรวจสอบเอกสาร การตรวจประเมินพื้นที่โดยคณะผู้ตรวจประเมิน และการเสนอผลให้คณะกรรมการรับรองพิจารณาตัดสิน
๔) คณะผู้ตรวจประเมิน	อธิบดีเป็นผู้แต่งตั้ง โดยการตรวจประเมินแต่ละครั้งต้องมีผู้ตรวจประเมินไม่น้อยกว่า ๒ คน (อาจเชิญผู้เชี่ยวชาญ ผู้ตรวจประเมินฝึกหัด หรือผู้สังเกตการณ์ร่วมด้วยได้)
๕) คณะกรรมการรับรอง	อธิบดีเป็นผู้แต่งตั้ง เพื่อพิจารณาผลการตรวจประเมิน องค์ประชุมต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ใช้เสียงข้างมาก (ประธานชี้ขาดเมื่อเสียงเท่ากัน) และห้ามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมพิจารณาหรือลงมติ
๖) อายุและการต่ออายุใบรับรอง	ใบรับรองมีอายุ ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ออกการต่ออายุใบรับรองต้องยื่นขอต่ออายุล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๙๐ วันก่อนใบรับรองหมดอายุ หากยื่นตามกำหนดและอยู่ระหว่างพิจารณาให้ถือเสมือนว่าได้รับการรับรองอยู่จนกว่าจะแจ้งผลการพิจารณา
๗) ประเภทการตรวจประเมิน	ครอบคลุม ๕ ประเภท (๑) การตรวจรับรองใหม่ (Initial Audit) (๒) การตรวจติดตามผลการแก้ไข (Follow-up Audit) (๓) การตรวจติดตาม (Surveillance Audit) (๔) การตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรอง (Recertification Audit) (๕) การตรวจกรณีพิเศษ (Special Audit) เข้าตรวจโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า เมื่อมีข้อร้องเรียนหรือเหตุอันควรสงสัย

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ
๘) เงื่อนไขใบรับรอง	- การลดขอบข่าย ใช้กรณีผู้ได้รับใบรับรองไม่สามารถรักษามาตรฐานในพื้นที่เดิมได้ทั้งหมด โดยจะออกใบรับรองใหม่ให้เฉพาะพื้นที่ที่ได้มาตรฐาน (อายุใบรับรองเท่ากับอายุใบรับรองเดิมที่เหลืออยู่) - การพักใช้ใบรับรอง สั่งพักใช้กรณีไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ครั้งละ ๖๐-๑๘๐ วัน - การเพิกถอนใบรับรอง : สั่งเพิกถอนเมื่อฝ่าฝืนร้ายแรง, ถูกสั่งพักใช้เกิน ๒ ครั้งในรอบการรับรอง หรือมีข้อร้องเรียนร้ายแรง (ต้องส่งคืนใบรับรองทันที และห้ามขอรับการรับรองใหม่ภายใน ๑ ปี) (เว้นวรรค ๑ ปี จึงจะขอใหม่ได้) - การยกเลิกการรับรอง : การรับรองสิ้นสุดลงเมื่อผู้ได้รับการรับรอง เลิกกิจการ ล้มละลาย ไร้ความสามารถ เสียชีวิต (ไม่มีผู้รับโอนกิจการที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไข) โอนกิจการให้ผู้อื่น ยื่นขอยกเลิก หรือไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในมาตรฐานใหม่ที่ปรับปรุงได้
๙) การอุทธรณ์ :	ยื่นหนังสือต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผล อธิบดีหรือคณะพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน (ขยายได้ไม่เกิน ๓๐ วัน) โดยคำวินิจฉัยของอธิบดีถือเป็นที่สุด โดยระหว่างอุทธรณ์ ให้ผลการพิจารณาเดิมยังมีผลบังคับใช้อยู่
๑๐) การรักษาความลับ การคุ้มครองข้อมูลและการเผยแพร่	ข้อมูลผู้ขอรับการรับรองถือเป็นความลับ เว้นแต่ได้รับความยินยอม เป็นการเปิดเผยตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ หรือกรณีจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายต่อผู้บริโภคโดยรวม ทั้งนี้ กรมปศุสัตว์มีอำนาจเปิดเผยรายชื่อผู้ได้รับการรับรอง ผู้ถูกพักใช้ เพิกถอน หรือยกเลิกใบรับรองต่อสาธารณชนได้

(๖) วิเคราะห์ผลกระทบและความคุ้มค่า

๖.๑ บุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

๑) เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร นิติบุคคล กลุ่มองค์กรอื่นใด ผู้ผลิตพืชอาหารสัตว์ : มีความจำเป็นในการจัดเตรียมเอกสารสิทธิ์ ปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นไปตามข้อกำหนด เข้ารับการฝึกอบรม และจัดทำบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด

๒) เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ : มีภาระงานด้านการบริหารจัดการและกำกับดูแลเพิ่มขึ้น ได้แก่ การรับและตรวจสอบความถูกต้องของแบบคำขอรับรอง คำขอต่ออายุ คำขอยกเลิกใบรับรอง พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบ การจัดการอบรมแก่เกษตรกร ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ การลงพื้นที่ตรวจประเมินแปลงผลิต การจัดทำรายงานผลการตรวจประเมิน ตลอดจนการบริหารจัดการและปรับปรุงฐานข้อมูลการรับรองให้เป็นปัจจุบัน เพื่อรองรับปริมาณคำขอรับรองที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓) ผู้ประกอบการฟาร์มปศุสัตว์ สถาบันเกษตรกร โรงงานผลิตอาหารสัตว์ : ในฐานะผู้ใช้ผลผลิตและผู้รวบรวมผลผลิตพืชอาหารสัตว์จำหน่าย มีความจำเป็นต้องได้รับผลผลิตพืชอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพปลอดภัย ได้มาตรฐาน และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

๖.๒ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎในด้านการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ หรือผลกระทบในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ (ถ้ามี)

๑) ด้านการประกอบอาชีพ : ช่วยยกระดับเกษตรกรให้เป็นผู้ผลิตมืออาชีพ เพิ่มมูลค่าให้แก่พืชอาหารสัตว์ และช่วยให้ฟาร์มปศุสัตว์ลดความสูญเสียจากวัตถุดิบไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจการเกษตรโดยรวม มีมาตรฐานรองรับ สร้างโอกาสทางการค้ามากขึ้น

๒) ด้านเศรษฐกิจ : ลดการสูญเสียในกระบวนการผลิต ช่วยให้ต้นทุนอาหารสัตว์ในภาพรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓) ด้านสังคมและสุขภาพ สร้างความปลอดภัยให้แก่เกษตรกรผู้ปฏิบัติงาน ลดการสัมผัสสารเคมีอันตรายและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคผ่านห่วงโซ่อาหารปศุสัตว์ที่ปลอดภัย

๔) ด้านสิ่งแวดล้อม : ลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยเกินความจำเป็น ป้องกันการเสื่อมสภาพของดินและแหล่งน้ำในพื้นที่เกษตรกรรม ตามหลัก GAP ลดการตกค้างในสิ่งแวดล้อม

๖.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (ถ้ามี)

๑) ประเทศไทยมีระบบการรับรองมาตรฐาน GAP ด้านพืชอาหารสัตว์ ที่น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับมาตรฐาน

๒) เกษตรกรมีรายได้และความมั่นคงในอาชีพเพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตจากแปลงผลิตที่ได้รับใบรับรองตามมาตรฐานGAP

๒) สร้างโอกาสทางการค้า และส่งผลให้อุตสาหกรรมปศุสัตว์ได้รับพืชอาหารสัตว์ที่มีความปลอดภัยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

.....